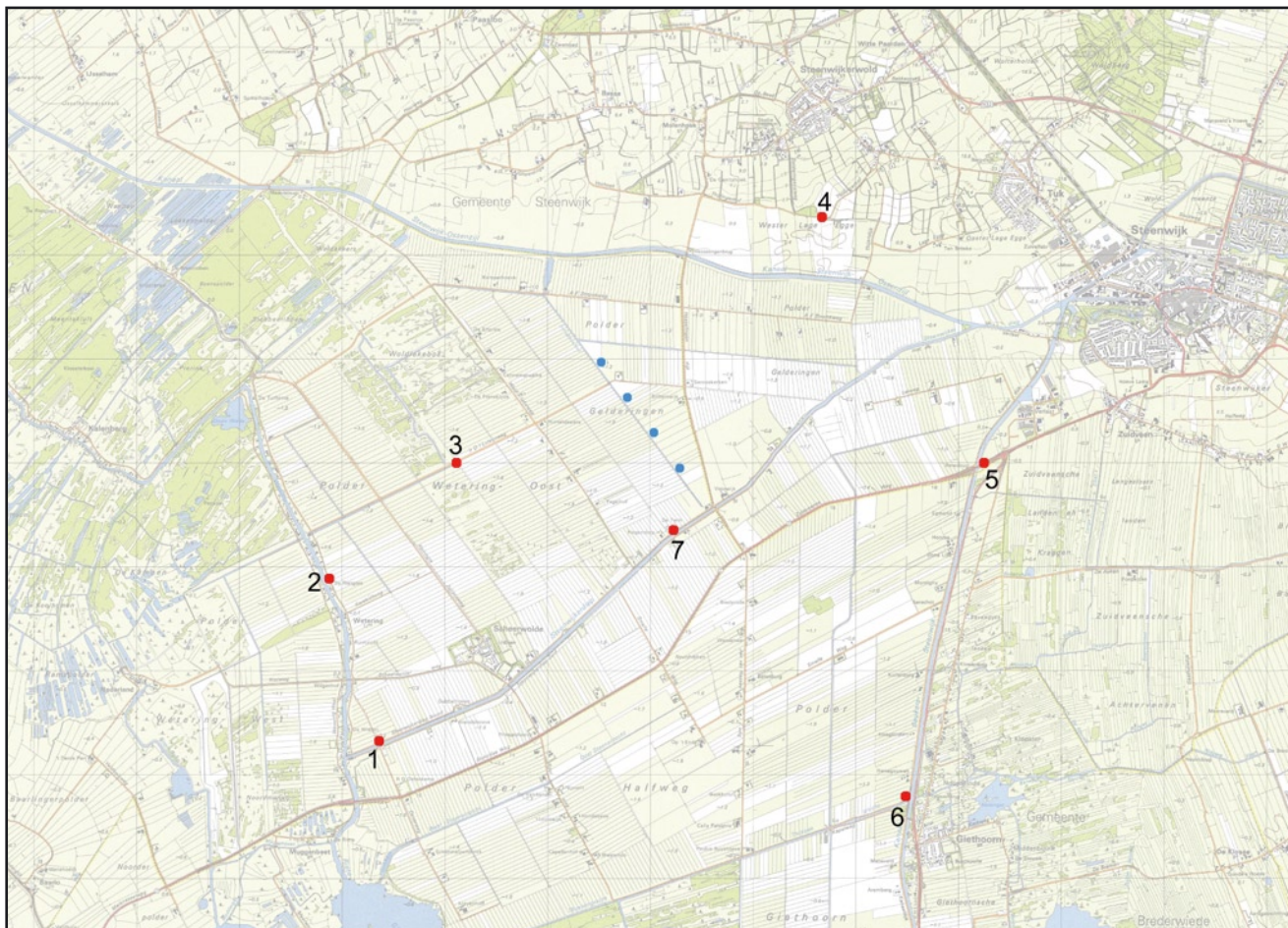

WINDTURBINEPARK SCHOLTENSLOOT

Landschapsanalyse en effectbeoordeling

Inhoud

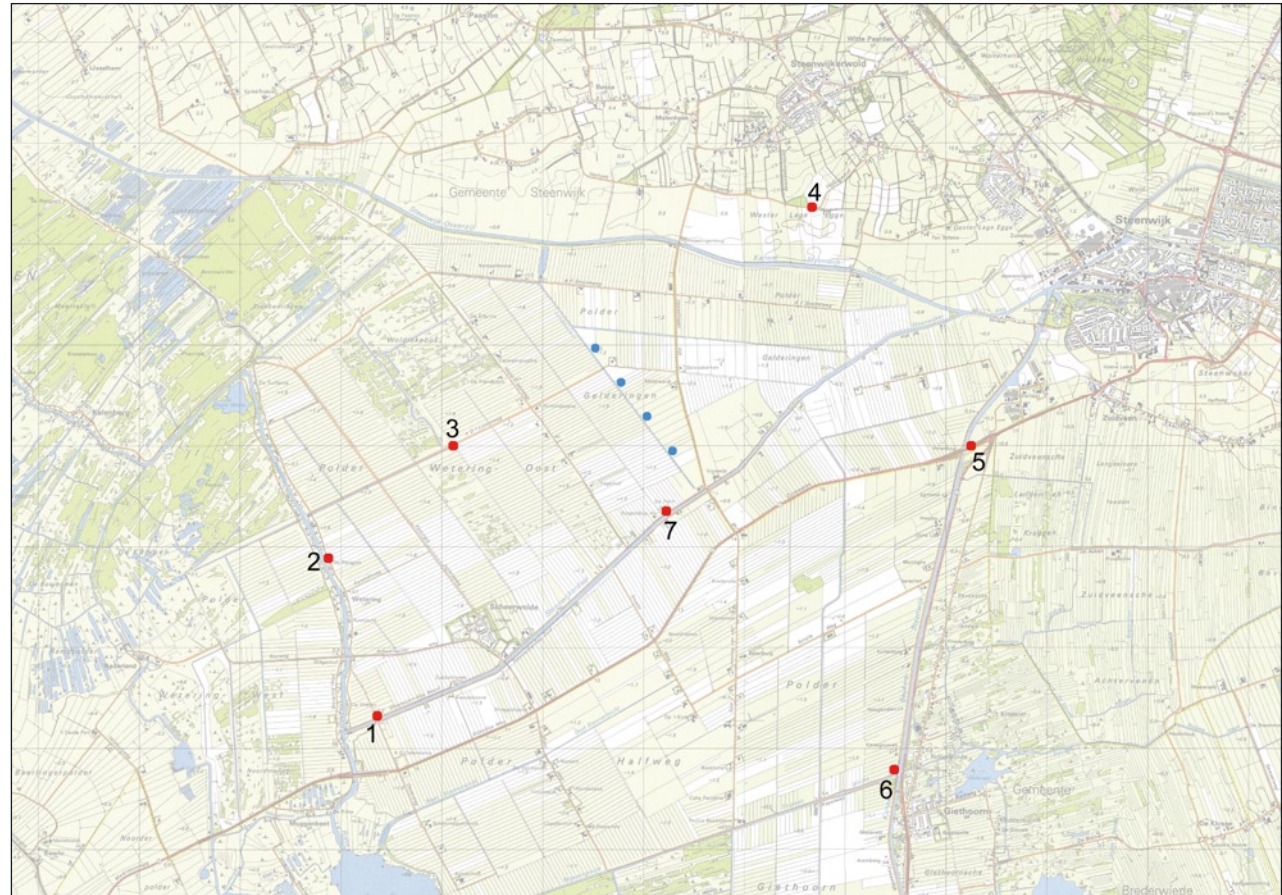
1	Landschapsanalyse	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Windturbines in het landschap	5
1.3	Landschapsanalyse	7
1.3.1	Landschappelijke waarden	9
2	Provinciaal beleid windenergie	11
2.1	Streekplan 2000+	11
2.2	Partiele herziening streekplan	11
3	Ruimtelijke effecten windturbinepark	15
3.1	Inleiding	15
3.2	Ruimtelijke effecten windturbinepark	15
3.2.1	Toetsing plaatsingsvoorwaarden provincie en gemeente	15
3.2.2	Zichtbaarheid van de locatie	17
3.2.3	Aantasting openheid	17
3.2.4	Passendheid binnen de landschapsstructuur	17
3.2.5	Mate van landschapsvormend element	23
3.2.6	Effect op cultuurhistorische en archeologische waarden	23
3.3	Conclusie	23

Windturbines drukken een stempel op het landschap

Windturbine

Plangebied met windmolenpark en locatie zichtpunten visualisaties

1 Landschapsanalyse

1.1 **INLEIDING**

Windturbines zijn elementen die door hun maat en schaal nadrukkelijk in het landschap aanwezig zijn. De windturbines zullen, bij plaatsing het landschapsbeeld mede gaan bepalen. Om deze reden is het van groot belang bij plaatsing van een windturbinepark zorgvuldig om te gaan met bestaande kwaliteiten van het landschap. De opstelling zal 'logisch' moeten zijn, passen in het landschap en mogelijk uitgroeien tot een nieuw baken.

Dit locatieonderzoek geeft inzicht in de aanwezige landschappelijke waarden en de gevolgen van het windturbinepark Scholtensloot op de aanwezige landschappelijke waarden en het landschapsbeeld. Met dit onderzoek kan de gemeente mede beoordelen of de locatie geschikt is voor de ontwikkeling van een windturbinepark.

Werkwijze

In dit onderzoek wordt achtereenvolgens ingegaan op de aanwezige landschappelijke karakteristieken en de waarden van het projectgebied en de directe omgeving, het beleid van de provincie Overijssel en de gemeente Steenwijkerland ten aanzien van windenergie en de effecten van de opstelling. Hierbij zal onder andere ingegaan worden op inpasbaarheid en de zichtbaarheid van de opstelling. In een concluderende paragraaf wordt een advies gegeven op de landschappelijke inpasbaarheid van de opstelling in Polder Gelderingen.

1.2 **WINDTURBINES IN HET LANDSCHAP**

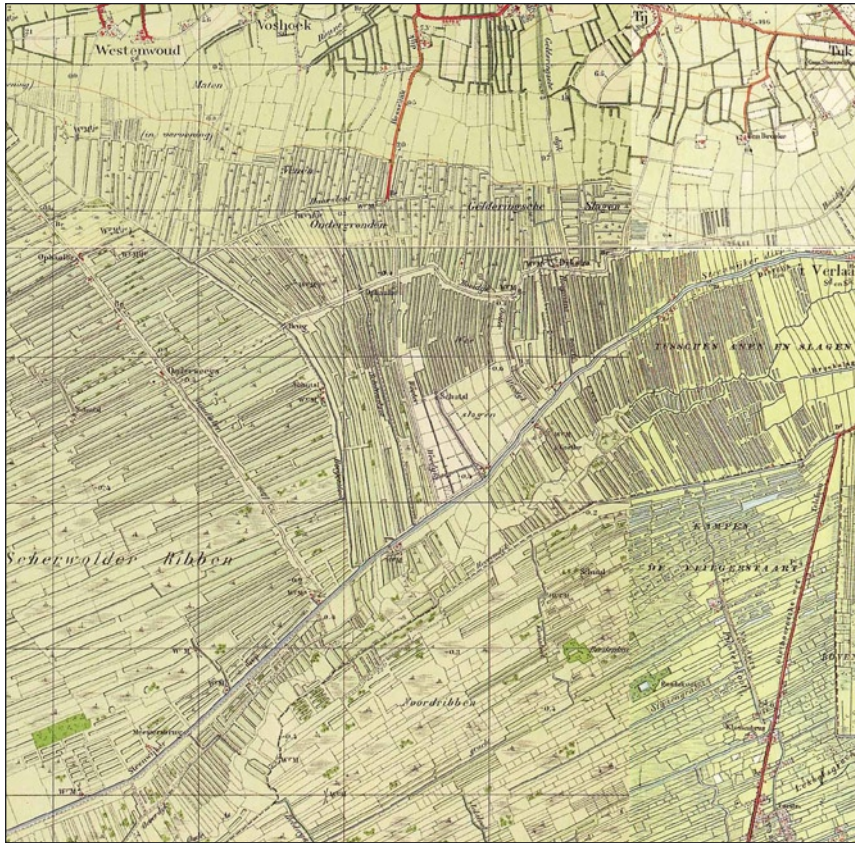
Windturbines zijn nieuwe elementen die momenteel nog geen vanzelfsprekend

onderdeel uitmaken van het tot nu toe gevormde cultuurhistorisch landschap. Landschap is echter geen statisch gegeven, maar een continue proces van interactie tussen ondergrond en menselijk handelen. Het landschap weerspiegelt de huidige maatschappelijke belangen. Windturbines horen bij een samenleving die investeert in Duurzame Energie. Windturbines zijn echter beter inpasbaar in het ene landschap beter inpasbaar dan in het andere. De uitstraling van windturbines is modern en technisch. De hoogte en maatvoering wijken af van veel kleinschalige landschapselementen. Vanuit landschappelijk oogpunt wordt de voorkeur gegeven aan landschappen die dezelfde kwaliteiten in zich hebben (modern, technisch, cultureel (door de mens vormgegeven), grote maat en schaal). Polder Gelderingen is sterk door de mens vormgegeven en vormt in principe dan ook een geschikte locatie voor een windturbinepark.

De opstelling

De opstelling bestaat uit vier turbines met de volgende maten;

- Ashoogte circa 105 meter,
- Rotordiameter circa 90 meter,
- Tiphoogte circa 150 meter,
- Onderlinge afstand circa 425 meter.

Naam polder	hectare	Drooglegging	Eerste boeren
Polder Giethoorn	1390 (proefpolder)	1928	1937
Polder Gelderingen	800	1932	1940
Polder Halfweg	940	1938	1947
Polder Wetering-Oost	950 (deels ontgonnen)	1942	1957
Polder Wetering-West	685 (deels ontgonnen)	1955	n.v.t.
Polder Dwarsgracht	?	Plan afgeblazen	
Polder Kalenberg	2085		
Polder Scheerwolde		Plan afgeblazen	
Beulaker polder	3225		
Polder Zuidveen	1020	Nu polder Gelderingen en Wetering	
Polder Roekebos	640		
Belter polder	2560	In 1925 buiten het werkplan	
Aremberger polder	620		
		In 1925 buiten het werkplan	
		In 1925 buiten het werkplan	
		In 1925 buiten het werkplan	

Historische kaart 1900

Polder Weteringen-Oost

Kraggenlandschap

Rug Oldemarkt-Steenwijk

1.3 **LANDSCHAPSANALYSE**

In de landschapsanalyse wordt een karakteristiek gegeven van de aanwezige landschapstypen in en om de projectlocatie. Deze informatie dient als basis om de gevolgen van plaatsing van de windturbines inzichtelijk te maken.

Landschapstypen

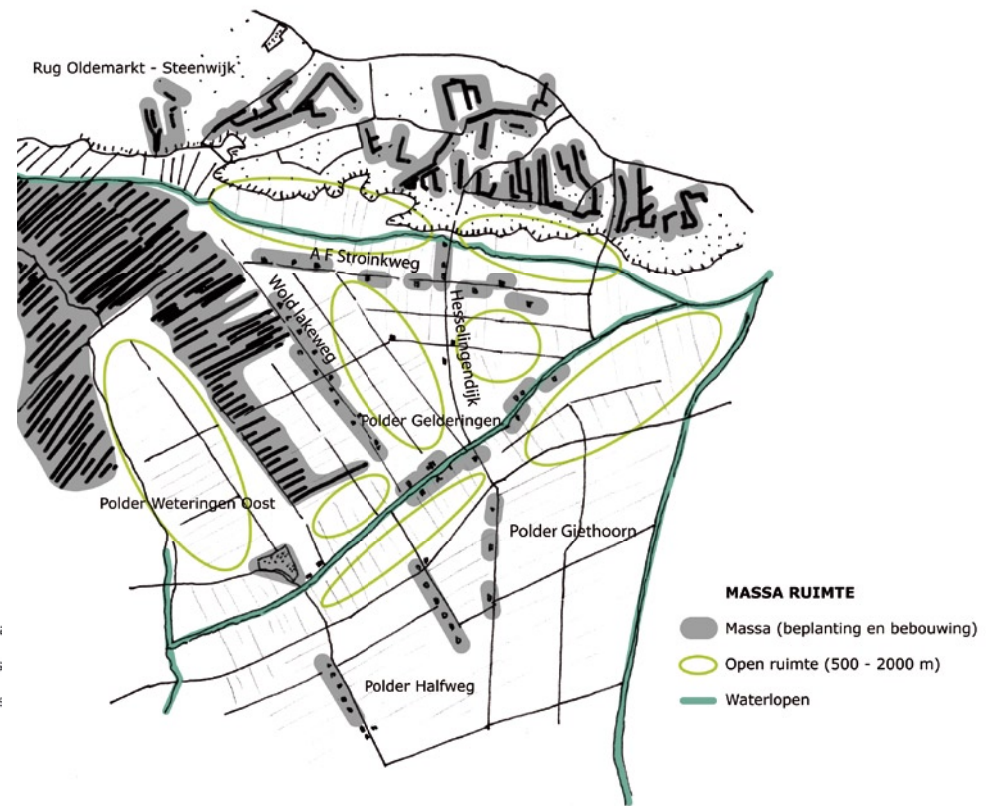
De projectlocatie is gelegen in polder Gelderingen. De polder maakt onderdeel uit van de domeinpolders rond Scheerwolde en Giethoorn welke in de periode 1928-1968 door de N.V. ontginningsmaatschappij 'Land van Vollenhove' zijn ontgonnen. Oorspronkelijk was het een laagveengebied. In 1500 begon men met de bedrijfsmatige aanpak van de turfwinning. Grachten, kanalen en vaarten werden gegraven voor de ontwatering en turfafvoer. Grote laagveenontginningen gingen op de schop. Eerst in de omgeving van Wanneperveen en Giethoorn, later de omgeving van Scheerwolde en Kalenberg. In het begin van de 20e eeuw bestond een aanzienlijk deel van het landschap uit uitgeveende en verlandde petgaten met rietlanden en kraggen. Toen het Stroinkemaal in functie werd genomen, kwamen er plannen om dit landschap om te vormen tot landbouwgebied. De in 1921 opgerichte Ontginningsmaatschappij 'Land van Vollenhove' maakte plannen voor de ontginning. Aanvankelijk was het plan zeven polders aan te leggen met een gezamenlijke oppervlakte van circa 13.000 ha, het werden er uiteindelijk 4000 hectare. Een nieuw stelsel van kanalen en tochten werd gegraven om het gebied droog te kunnen malen. In deze periode werden, voornamelijk uit het Westen van ons land, talloze werklozen van Rijkswegen in de polders van Giethoorn en omgeving aan het werk gezet. Vanuit werkkampen werd het gebied ontgonnen. De kampen lagen langs het kanaal Steenwijk-Giethoorn, de Jan van Nassauweg en Kapelweg. Veel werkzaamheden werden "verplicht met handkracht" uitgevoerd. Sommige werken duurden daardoor erg lang. In 1928 werd begonnen met de polder Giethoorn, in 1932 volgde de polder Gelderingen en daarna de polder Halfweg (1935/38) en de polder Wetering. De laatste is verdeeld in een oostelijk (1941) en een westelijk gedeelte (1955).

Kenmerkend voor de polders is het open landschap, rationele verkaveling met rechte wegen en vaarten. Naast veeteelt komen hier vooral akkerbouwbedrijven voor. De relatief ruime erven zijn omgeven door singels en vormen hierdoor opvallende clusters in het landschap.

De boerderijen zijn met de voorzijde naar de weg gericht en hebben grote kappen met rode en grijze daken. De wegen met zware beplanting alsmede de erfbeplanting geven maat aan de open polders. De polders zijn omsloten door ringdijken en -vaarten. Door de sterkere inklinking en ontginning zijn de polders lager komen te liggen dan de boezem zelf.

De open polders staan in sterk contrast met de aangrenzende landschappen. Ten noorden van de projectlocatie ligt de rug Oldemarkt-Steenwijk (stuwwal). Op de rug volgen de wegen de hoogteverschillen, waardoor geen enkele weg recht is en het beeld voortdurend verandert. Door de aanwezige hoogteverschillen en de beplanting van singels, houtwallen bosjes en erfbeplanting doet het gebied parkachtig aan. De randen langs de hogere rug vormen overgangsgebieden die gekenmerkt worden door hun openheid, lage ligging en de aanwezigheid van (natte) graslanden.

Ten westen van de projectlocatie ligt het kraggenlandschap; een van oorsprong slagenlandschap dat door de turfwinning sterk van karakter veranderd is. Het landschap is kleinschalig en kenmerkt zich door een afwisseling van petgaten, legakkers, kraggen, rietlanden en open water. Door een natuurlijke successie is een mozaïek ontstaan van afwisselend rietland, hooilanden en bosjes. Het Woldlakebos steekt het poldergebied in.

Steenwijker Aa met karakteristieke beplanting en boerderijen

Polder; openheid en rationele verkaveling

Kanaal Steenwijk - Ossenzijl

Visueel-ruimtelijke structuur plangebied

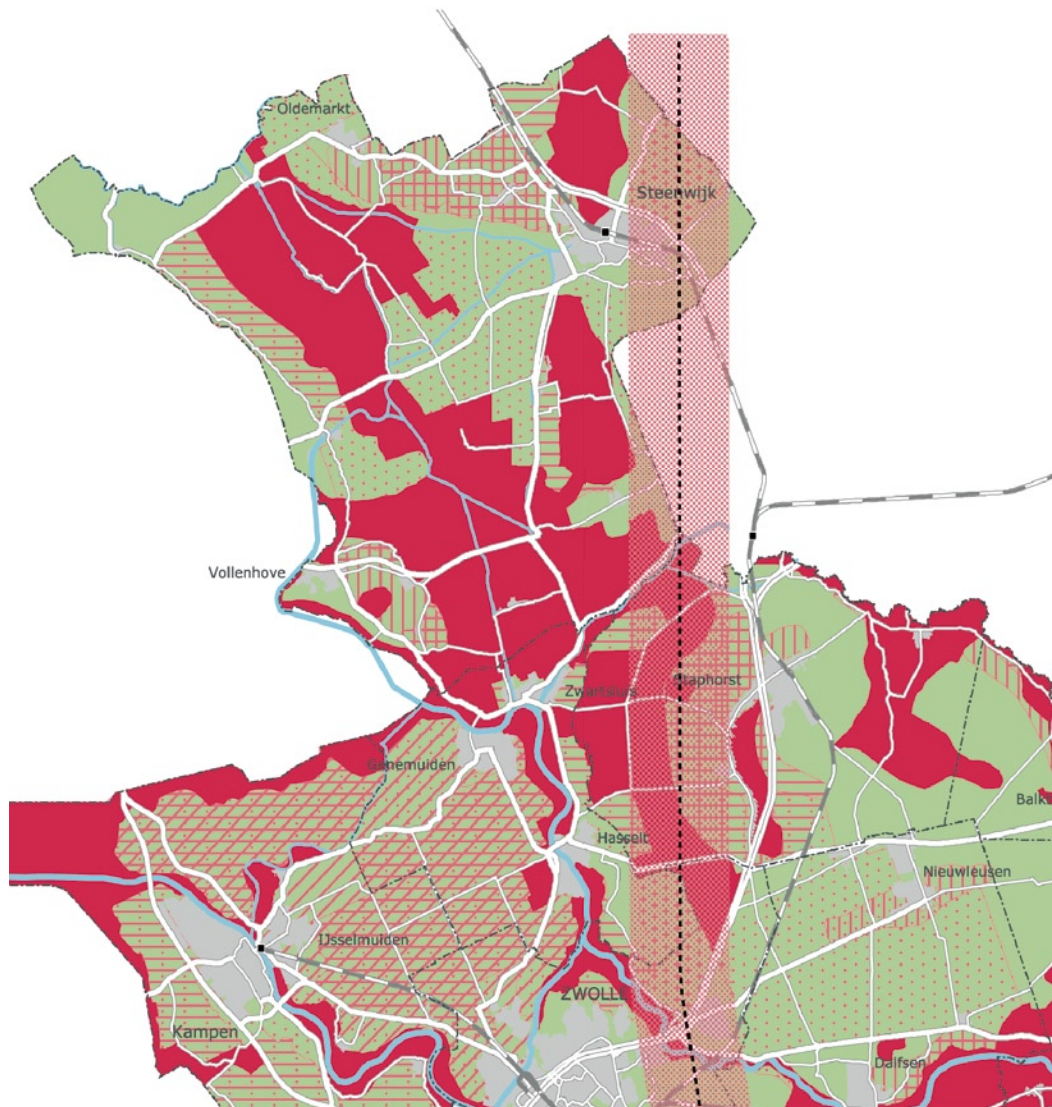
In de Domeinpolders zijn de oude boerderijen, gelegen langs de weteringen en de Grachten (o.a. Wetering) deze stammen uit de ontginning van het laagveengebied. Na inpoldering van het gebied zijn de boerderijen gesitueerd langs een aantal wegen (Woldlakeweg, A.F. Stroinkweg, Kooiweg, Jan van Nassauweg, de Smalle weg en het Steenwijker diep). De boerderijen liggen met name in Polder Gelderingen, Polder Halfweg en Polder Giethoorn. De boerderijen zijn relatief groot en liggen op een onderlinge afstand van circa 250 meter langs de Woldlakeweg en circa 500 meter langs de A.F. Stroinkweg. De aanwezige verticale landschapselementen, zoals bosjes, bebouwing en erfbeplantingen zorgen voor een ruimtelijke geleiding van de openheid. De maat van de open ruimte ligt tussen de 500 meter en de 2000 meter. De openheid wordt met name ervaren op de overgangen van kleinschalige, besloten gebieden naar de polders. De meest markante is de overgang van de Rug Steenwijk - polder Gelderingen.

1.3.1 LANDSCHAPPELIJKE WAARDEN

De cultuurhistorische waarde is gelegen in de ontstaansgeschiedenis van de polder. Het gebied is van oorsprong een slagenlandschap welke door inpoldering zijn huidige landschappelijke structuur heeft gekregen. Op de historische kaart van 1850/1900 zijn de Woldlakeweg, het Steenwijkerdiep en de Hesselingendijk herkenbaar. In de jaren dertig is een nieuw stelsel van vaarten, grachten en tochten aan het landschap toegevoegd om het gebied te kunnen ontwateren. Langs de (nieuwe) wegen, waaronder de A.F. Stroinkweg en de Woldlakeweg komen nieuwe boerderijen. De rationele opzet van wegen, vaarten, verkaveling en bebouwing en het ruimtelijke contrast met de besloten zandruggen en het kragengebied is kenmerkend. In polder Gelderingen is deels de oude verkavelingstructuur te herkennen. Het gebied tussen de Woldlakeweg, de Hesselingendijk is sterk getransformeerd. Een nieuw stelsel van waterlopen (kanaal Steenwijk-Ossenzijl en de Scholtensloot) is over het gebied heengelegd. Het nieuwe verkavelingspatroon staat haaks op de waterlopen. De provinciale weg N333 is in een latere periode als autonome lijn in het landschap aangelegd.

Karakteristieken;

- Ruimtelijke geleiding door wegen en bijbehorende verticale landschapselementen (erven, laanbeplanting, etc.)
- Openheid; ruimten 500 tot 2000 meter,
- Rationele opzet van structurerende elementen; wegen, vaarten,
- Boerderijen met de voorzijde naar de weg gericht; grote kappen met rode en grijze daken,
- Opvallende hoeves uit de jaren '30 met hun rieten daken.

Legenda

Zoekgebieden *

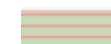
Zoekgebieden met beperkingen:

Weidevogel-, en ganzengebied en/of gebied voor andere wintergasten

Besloten kleinschalig landschap

Waardevol ouder landschap

Nationaal landschap

Uitgesloten natuur- en landschapsgebieden

Uitgesloten laagvliegroute

Gemeentegrens

* Binnen de zoekgebieden zijn de vestigingsmogelijkheden voor windturbines beperkt door het grote aantal verspreid liggende woningen in het buitengebied.

2

Provinciaal beleid windenergie

2.1 **STREEKPLAN 2000+**

In het Streekplan Overijssel 2000+ is het huidige beleid voor windenergie beschreven. Dit is interim beleid aangezien de Provinciale Staten van Overijssel besloten dat zij in 2005 nieuw beleid voor windenergie voor de gehele provincie gaan ontwikkelen.

In dit nieuwe beleid zullen de Staten vastleggen in welke gebieden en onder welke voorwaarden plaatsing van windmolens in Overijssel mogelijk is. Bij het aanwijzen van gebieden waar windmolens kunnen worden geplaatst zal de provincie nadrukkelijk rekening houden met de belangen van bewoners en met natuur- en landschapswaarden.

Interim beleid

Door de provincie zijn enkele randvoorwaarden geformuleerd waaraan gemeentelijke plannen voor het oprichten van een cluster windturbines getoetst kunnen worden;

- Windmolens zijn niet toegestaan in waardevolle landschappen en natuurgebieden. Ook in stedelijk woongebied en binnen laagvliegroutes van Defensie mogen geen windmolens komen.
- Realisering van turbines binnen de PEHS en de streekplanzones III en IV is niet toegestaan. Het oprichten binnen belangrijke weidevogel- en ganzengebieden kan alleen plaatsvinden langs infrastructuur als spoorwegen, stroomwegen en gebiedsontsluitingswegen die al veel verstoring voor de vogels geven. De turbines moeten dan geplaatst worden binnen het verstoringgebied van de infrastructuur. De verstoring zal van geval tot geval onderzocht en beoordeeld moeten worden.

- In alle gevallen is het van belang dat turbines goed in het landschap worden ingepast, een ruimtelijke relatie hebben met de gebouwde omgeving of met andere infrastructuur als wegen en spoorwegen, geen onaanvaardbare hinder voor het woon- en leefmilieu veroorzaken en geen gevaar vormen voor de luchtveiligheid.
- Het streekplan spreekt voorkeur uit voor clusters van windturbines. Clusters zijn parken of lijnopstellingen van 3 of meer turbines, waarvan de onderlinge afstand niet meer is dan circa. 6 keer de ashoogte. Solitaire windturbines (één of twee turbines) zijn uit ruimtelijk oogpunt alleen gewenst op of bij bedrijventerreinen.

Buiten bovenstaande gebieden zijn, onder voorwaarden, clusters en lijnopstellingen van windmolens wel mogelijk. Op bedrijventerreinen worden naast clusters ook solitaire windmolens toegestaan. Het interimbeleid met de daaraan gekoppelde procedure blijft van kracht totdat in 2005 het nieuwe beleid is vastgesteld.

2.2 **PARTIELE HERZIENING STREEKPLAN**

Zoekgebieden windturbines in het buitengebied

Het buitengebied wordt voor windenergie ingedeeld in drie soorten gebieden (zie kaart 1):

- zoekgebieden voor windturbines (groen);
- zoekgebieden met beperkingen voor windturbines (groen met rood raster);
- gebieden die uitgesloten zijn voor windturbines (rood).

De projectlocatie is gelegen in het zoekgebied met beperkingen; Weidevogel- en ganzengebied en/of gebied voor andere wintergasten en grenst aan een gebied met natuur en landschapswaarden. Uit een belangenafweging zal moeten blijken of de aanwezige natuur- en landschapswaarden niet wezenlijk worden aangetast.

In deze gebieden kunnen windturbines alleen worden toegestaan langs infrastructuur, die al veel verstoring voor vogels geeft. Wanneer er belangrijke overwegingen zijn om hiervan af te wijken, kunnen ook elders in het gebied windturbines worden toegestaan.

Strakke lijnvoering, gelijke tussenafstanden

Aansluiten op belangrijke landschappelijke richtingen

Eenheid in type

Plaatsingsvoorwaarden

De provincie spreekt zich niet uit over de exacte situering van windturbines. Gemeenten zullen de initiatieven voor het plaatsen van windturbines beoordelen op basis van een nadere verkenning van de lokale situatie. Een goed landschappelijk ontwerp is uitgangspunt voor alle opstellingen. Naast de aanwijzing van de drie soorten gebieden, is een aantal handvatten en aandachtspunten geformuleerd die richtinggevend zijn voor de beoordeling van het ontwerp en de beeldkwaliteit van concrete initiatieven. De afstand tot een hoogspanningsleiding in het buitengebied is minimaal 250 meter, bij voorkeur meer.

Beeldkwaliteit

Voor de beeldkwaliteit van opstellingen zijn onderstaande handvatten en aandachtspunten van belang.

- Gelijke tussenafstand
Vanuit ruimtelijk oogpunt moet gestreefd worden naar het plaatsen van turbines met toepassing van gelijke tussenafstanden. Bij een lijnopstelling betekent dat: gelijke afstanden tussen turbines op één lijn.
- Ontbreken hiaten
Het ontbreken van hiaten in een lijn of een cluster is van groot belang als het gaat om rust in het beeld. Mocht door bijvoorbeeld de aanwezigheid van bebouwing één turbine wegvallen in een lijn of een cluster, dan heeft dat een negatief effect op de kwaliteit van de opstelling.
- Strakke lijnvoering
Windturbines in een opstelling dienen op één strakke lijn te worden geplaatst. Deze lijn kan een gebogen verloop hebben als het landschap daartoe aanleiding geeft.
- Aansluiten op structuren in het landschap
Samenhang met het landschappelijk of infrastructureel element dat wordt begeleid. Dus zoveel mogelijk koppelen aan (niet bebouwde) wegen of kavelgrenzen en waterlopen.
- Driewiekers
In het algemeen wordt het draaien van een turbine met drie wieken als rustiger ervaren dan het draaien van een turbine met twee wieken. Daarom worden tweewiekers uitgesloten.

- Eenheid van type.

Windturbines binnen één opstelling en van opstellingen die in elkaars verlengde liggen of deel uitmaken van een 'set' moeten een zo groot mogelijke eenheid vormen. De turbines in één opstelling dienen daarom alle dezelfde ashoogte, rotordiameter, draairichting en tiphoogte van de rotorbladen te hebben. Daarom moet voor één type van masten en turbines worden gekozen.

- Dimensionering.

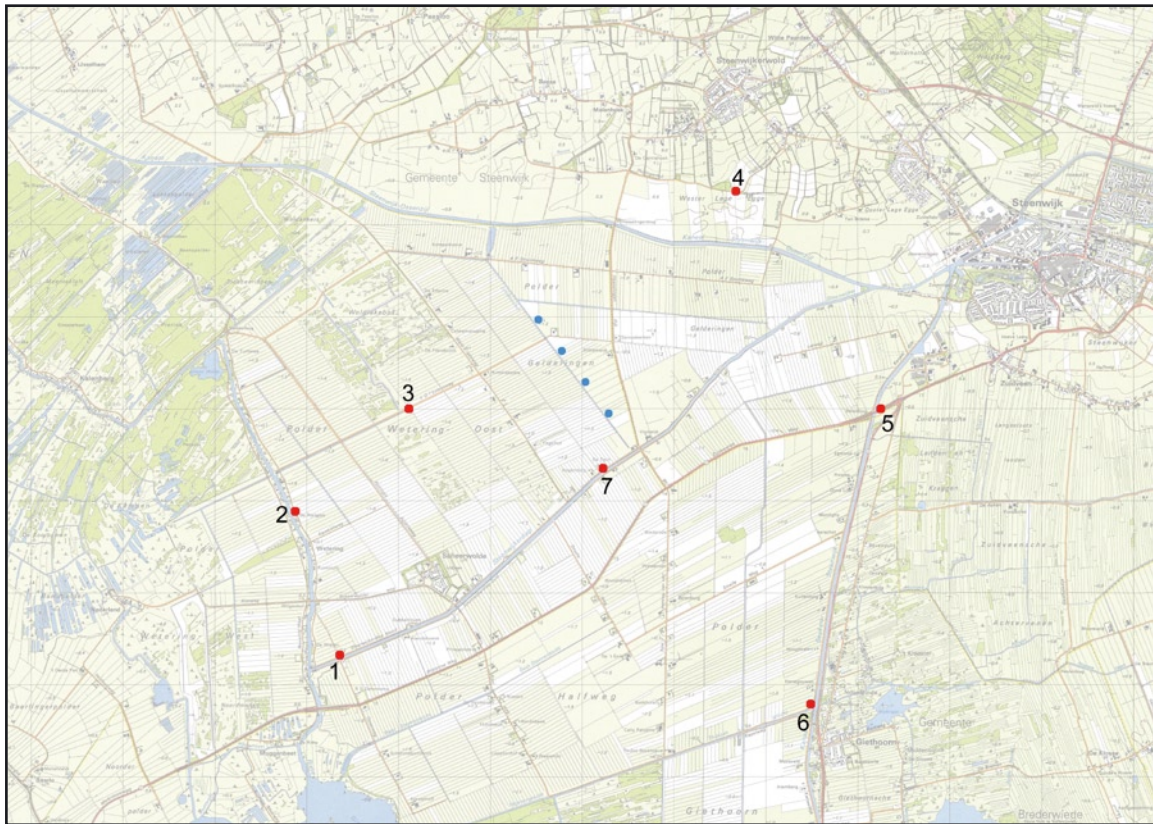
De rotordiameter mag niet groter zijn dan de ashoogte.

- Kleurstelling

Met behulp van een kleurstelling kan de karakteristiek van een opstelling worden versterkt. De kleurstelling kan verwijzen naar de omgeving en specifiek zijn aangepast aan de opstelling en de landschappelijke context.

- Overige

Rekening houden met aanwezige elementen in het landschap, zoals wegen, vaarwegen, spoorlijnen, hoogspanningslijnen etc.

Topografische kaart met standpunten visualisaties

3 Ruimtelijke effecten windturbinepark

3.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk worden de ruimtelijke effecten van het windturbinepark Scholtensloot in beeld gebracht. Voor de effectbeoordeling is gebruik gemaakt van de visualisaties die in het kader van dit project zijn opgesteld door Arcadis, Ruimtelijke Informatie, literatuur over de landschappelijke inpassing van Windturbines van onder andere SenterNovem en het beleid van de Provincie Overijssel ten aanzien van windenergie.

Toetsing provinciaal beleid

De projectlocatie is gelegen in het zoekgebied met beperkingen; Weidevogel- en ganzengebied en/of gebied voor andere wintergasten en grenst aan een gebied met natuur en landschapswaarden (Weerribben). In deze gebieden kunnen windturbines alleen worden toegestaan langs infrastructuur, die al veel verstoring voor vogels geeft. Wanneer er belangrijke overwegingen zijn om hiervan af te wijken, kunnen ook elders in het gebied windturbines worden toegestaan. De projectlocatie is niet gekoppeld aan bestaande infrastructuur. Deze rapportage wil dan ook een bijdrage leveren aan de afweging of voorliggende locatie geschikt is vanuit landschappelijk oogpunt.

Landschappelijke inpassing

Windturbines beïnvloeden per definitie het landschap. In het algemeen verloopt inpassing het beste door aan te sluiten op structuren in het landschap en rekening houden met cultuurhistorische aspecten. Met de plaatsing in open landschappen

dient zorgvuldig te worden omgegaan. Visueel en ruimtelijk is het van groot belang dat de opstellingen zoveel mogelijk aansluiten bij de bestaande hoofdrichtingen in het landschap zoals dijken, vaarten en wegen. De visuele rust wordt bevorderd door het creëren van regelmaat binnen de lijnopstellingen en/of tussen de lijnopstellingen.

3.2 RUIMTELIJKE EFFECTEN WINDTURBINEPARK

In onderstaande subparagrafen worden de effecten van het windturbinepark in beeld gebracht.

- Provinciaal beleid (plaatsingsvoorwaarden provincie),
- Zichtbaarheid van de locatie, visuele effecten (korte, middellange en lange afstand),
- Aantasting openheid,
- Passendheid binnen de landschappelijke structuur,
- Mate van landschapsvormend element,
- Effect op cultuurhistorische en archeologische waarden.

3.2.1 TOETSING PLAATINGSVOORWAARDEN PROVINCIE EN GEMEENTE

De opstelling voldoet aan de handvatten en aandachtspunten voor beeldkwaliteit (zie paragraaf 2.1.1) van de provincie Overijssel. De opstelling kent een strakke lijnvoering waarbij de windturbines op een gelijke afstand van 450 meter van elkaar geplaatst zijn (circa 4x de ashoogte). De opstelling is gekoppeld aan de Scholtensloot; een landschappelijk element uit de periode van inpoldering. De windturbines hebben alle dezelfde ashoogte, rotordiameter, draairichting en tiphoogte. De verhouding rotordiameter/ashoogte is kleiner dan 1. In de directe omgeving komen geen hoogspanningsleidingen voor. De afstand tot natuurgebieden bedraagt minimaal 750 meter (Woldlakebos).

ZICHTBAARHEID VAN DE LOCATIE

- ← Zicht
- ← - Beperkt zicht
- ← ... Zeer beperkt zicht

Zicht op de locatie ontnomen door beplanting en boerderijen langs het Steenwijker Aa

3.2.2 ZICHTBAARHEID VAN DE LOCATIE

De zichtbaarheid van de locatie wordt bepaald door enerzijds de hoogte van de windturbines alsmede aanwezige verticale landschapselementen (bosjes, bebouwing, erfbeplanting, etc.). Deze 'visuele schermen' ontnemen in meer of mindere mate het zicht op de windturbines. De hoogte van de windturbines is echter zodanig dat deze boven de bestaande verticale landschapselementen uitsteken (zie visualisaties). Het windturbinepark zal daarom zichtbaar zijn vanuit een groot gebied rondom de locatie (Steenwijk, Polder Halfweg, Polder Weteringen-oost, rug Steenwijk-Oldemarkt). Met name vanuit de omliggende open gebieden zijn de turbines zichtbaar.

Uit de kaart 'zicht' blijkt dat de windturbines met name vanuit noordelijke en oostelijke richting goed waarneembaar zijn. Vanuit westelijke richting wordt het zicht op de locatie ten dele afgeschermd door het Woldlakebos en de kern Scheerwolde. Vanuit zuidelijke richting wordt het zicht op het windturbinepark geflankeerd door de beplanting en de erven langs het Steenwijkerdiep. Vanuit deze gebieden is de bovenkant van een of meerdere windturbines waar te nemen. Afhankelijk van het weer vallen de windturbines in meer of mindere mate weg tegen de achtergrond. De positie van de waarnemer ten opzichte van de opstelling bepaald in belangrijke mate de zichtbaarheid van de turbines. Zo zal bij een zichtlocatie in het verlengde van de opstelling de masten op een rij komen te staan. Men ziet daarbij minder turbines maar het beeld oogt massiever.

Vanwege de hogere ligging van de rug Steenwijk-Oldemarkt zal met name vanaf de rand van de rug het windturbinepark zichtbaar zijn. De verschijningsvorm en de ruimtelijke werking zijn afhankelijk van de standplaats van de waarnemer. Vanaf de Hesselingendijk is, vanwege de hoek tussen de opstelling en de weg het windturbinepark als geheel waarneembaar.

Vanaf de om liggende wegen met boerderijen is de locatie tevens goed waarneembaar. De afstand tussen de turbines en de bewoners is dusdanig dat de turbines niet 'dreigend' overkomen. Participeren in een ontwikkeling leidt vaak tot een betere acceptatie van de ontwikkeling. Van een 'zij ontwikkelen wordt het een wij ontwikkelen'.

3.2.3 AANTASTING OPENHEID

De plaatsing van een viertal windturbines betekent aantasting van één van de grotere open ruimten binnen de Domeinpolders. De situering in het centrum van de open ruimte, betekent behoud van open ruimten van circa 500 meter, welke elders in het gebied ook voorkomen. De onderlinge afstand van circa 425 meter tussen de windturbines is zodanig dat er een gevoel van openheid blijft. Vanwege de verhouding mastbreedte en ruimte tussen de turbines is zicht op het achterliggende gebied mogelijk.

3.2.4 PASSENDHEID BINNEN DE LANDSCHAPSSTRUCTUUR

Door de plaatsing van het windturbinepark langs de Scholtensloot wordt een landschappelijke lijn uit de periode van inpoldering versterkt. Het windturbinepark voegt hiermee een nieuw lijnvormig landschapselement toe welke past binnen de rationele opzet van het polderlandschap en het zelfs versterkt. Door de afstand tot de andere lijnen, waaronder bebouwingslinten kunnen ze fungeren als zelfstandige ruimtelijke elementen.

Het windturbinepark versterkt het contrast tussen de kleinschalige 'oude' landschappen en de grootschalige 'jonge' landschappen door het toevoegen van een nieuw modern landschapselement.

Vanuit het provinciale beleid wordt de koppeling aan bestaande infrastructuur voorgestaan vanwege de actuele verstoring van vogels. Vanuit landschappelijk oogpunt is het minder wenselijk het windturbinepark te koppelen aan bestaande infrastructuur. De provinciale weg N333 is een landschappelijk element welke geen koppeling heeft met historische lijnen in de polder. Dit bovenregionaal element ligt samen met de andere Provinciale wegen over de onderliggende landschapsstructuur heen.

De wegen met bebouwing komen enerzijds niet in aanmerking door de afstandseisen anderzijds zal een combinatie er toe leiden dat de elementen niet meer als zelfstandige structuurelementen waar genomen kunnen worden. De wegen met schaarse bebouwing zoals de Ir. Luteynweg, de Koningin Juliana laan en de

Locatie 1; zicht vanaf Scheerwolde

Locatie 2; zicht vanuit Polder Wetering-Oost

Locatie 4; zicht vanaf de Rug Oldemarkt-Steenwijk

Locatie 6; zicht vanuit polder Giethoorn

Locatie 3; zicht van de Ir. Luteynweg

Het nieuw landschapselement past bij de strakke, rationele opzet van polder Gelderingen

Locatie 7; Zicht vanaf de weg langs de Steenwijker Aa

Locatie 5; zicht vanaf de N333

Hesselingendijk komen in aanmerking. De eerste twee genoemde wegen liggen dichtbij natuurgebieden. De directe koppeling van de windturbines met deze maat kan een 'schrikreactie' oproepen door de grootsheid van de turbine. Beleving van de turbines in hun onderlinge relatie levert een rustiger beeld op.

3.2.5 MATE VAN LANDSCHAPSVORMEND ELEMENT

Het windturbinepark zal door de hoogte van de turbines een stempel drukken op het landschap. Door het geringe aantal turbines en is de opstelling uit verschillende richtingen herkenbaar als zelfstandig element. Het element kan gaan fungeren als oriëntatiepunt/baken voor zijn omgeving en past goed bij het grootschalige karakter van de polders.

3.2.6 EFFECT OP CULTUURHISTORISCHE EN ARCHEOLOGISCHE WAARDEN

Directe effecten zijn niet te verwachten. Vanwege de turfwinning en de inpoldering zijn grote delen van het gebied op de schop gegaan. Volgens de gegevens van het ROB bezit het gebied kent een middelhoge archeologische verwachtingswaarde. In het gebied zijn geen archeologische monumenten aanwezig.

De cultuurhistorisch waardevolle elementen bestaan uit de historische bebouwingslinten langs de grachten, weteringen en de wegen. De verkavelingstructuur geeft ten oosten van de Scholtensloot inzicht in de ontginning van het gebied. Het is van belang dat het bestaande verkavelingspatroon zo goed mogelijk gehandhaafd blijft.

3.3 CONCLUSIE

Concluderend kan gesteld worden dat de locatie vanuit landschappelijk oogpunt geschikt is voor de ontwikkeling van een windturbinepark vanwege onderstaande punten.

Het windturbinepark voldoet aan de plaatsingsvoorwaarden van de provincie Overijssel. Het windturbinepark zal door de hoogte van de turbines vanuit een groot

gebied waarneembaar zijn (Steenwijk, randen van de rug Steenwijk-Oldemarkt, Giethoorn, Wetering en de domeinpolders) Vanaf het Steenwijkerdiep en het kanaal Steenwijk-Ossenzijl alsmede de wegen met erven wordt het zicht geflankeerd door boerderijen en beplantingselementen (erfplanting, bomenlanen, etc.).

De locatie is landschappelijk goed inpasbaar doordat gekozen is voor een koppeling de Scholtensloot, een belangrijk landschappelijk structuurelement uit de periode van de inpoldering. De opstelling van de windturbines sluit tevens goed aan bij het grootschalige en rationele karakter van de polder. Het windturbinepark versterkt het contrast tussen de oude en jonge landschappen en kan fungeren als oriëntatiepunt/baken. De verhouding tussen de hoogte van de windturbines en de onderlinge afstand is zodanig dat ze een ruimtelijke eenheid vormen én een gevoel van openheid behouden blijft.

Het niet koppelen van de locatie aan de bestaande infrastructuur (N333) wordt vanuit landschappelijk oogpunt niet als negatief ervaren. De koppeling aan een landschappelijk structuurelement uit de periode van de inpoldering wordt namelijk zeer positief gewaardeerd. Vanaf de N333 is het windturbinepark, door zijn grootte en ligging als zelfstandig element waarneembaar en draagt positief bij aan de "beleving van een polderlandschap".

De hoogte van de windturbines is van dien aard dat ze vanuit een groot gebied zichtbaar zijn en daarmee een stempel drukken op het landschapsbeeld. Het is vanwege deze sterke 'visuele uitstraling' niet wenselijk dat in het gezichtsveld van het windturbinepark andere locatie ontwikkeld worden of deze moeten aansluiten, in samenhang ontworpen worden.

Literatuurlijst

- Ruimte voor Windenergie; Windenergie en gemeentelijk beleid, een handreiking, Novem, 2001.
- Atlas van de Windenergie in Nederland, H. Bouwmeester, 1999.
- Alles in de wind; vragen en antwoorden over windenergie, J. Beurkens, 2005.
- Landschapsontwikkelingsplan Steenwijkerland, Gemeente Steenwijkerland, 2005.
- Visualisaties project Scholtensloot, Arcadis Ruimtelijke Informatie
- Ontdek N.W. Overijssel', Nederlandse Landschappen, Gonggrijp, G.; Langenhoff, V.; Schroevers, W., 1981)